Grafimediabranche

Ontwikkeling economische conjunctuur 2026-4

A&O fonds Grafimediabranche

Panteia

Grafimediabranche

Ontwikkeling economische conjunctuur 2026-4

Opdrachtgever
A&O fonds Grafimediabranche

Gepubliceerd
Zoetermeer, 17-11-2026

Projectnummer
11411

Versie
1

Status
Definitief

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij Panteia. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Panteia. Panteia aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Inhoudsopgave

	Samenvatting	**4**
	Belangrijkste conclusies	4
	Barometer	6
1	**Economisch klimaat**	**9**
1.1	Achtergrond	9
1.2	Economisch klimaat	9
1.2.1	Voorspelbaarheid economische klimaat	9
1.2.2	Ontwikkeling van het economische klimaat	10
1.3	Omzetontwikkeling	10
1.3.1	Totale omzetontwikkeling	10
1.3.2	Omzetontwikkeling voor de buitenlandse markt	11
1.4	Orderpositie	12
1.4.1	Oordeel over totale orderpositie	12
1.4.2	Oordeel over buitenlandse orderpositie	13
1.4.3	Waarde van de totale orderontvangst	13
1.4.4	Prognose van de waarde van de buitenlandse orderontvangst	14
1.5	Concurrentiepositie	15
1.5.1	Op de binnenlandse markt	15
1.5.2	Op de buitenlandse markt binnen de EU	15
1.6	Bedrijfsactiviteit	16
1.6.1	Productie	16
1.6.2	Investeringen	17
1.6.3	Winstgevendheid	18
1.6.4	Bezettingsgraad en productiecapaciteit	18
1.7	Belemmeringen bij de bedrijfsuitoefening en personeelsontwikkeling	20
1.7.1	Belemmeringen bij de bedrijfsuitoefening	20
1.7.2	Personeelsontwikkeling	20
1.8	Waarde inkooporders	21
Bijlage 1	Toelichting op bronnen en grafieken	23

Samenvatting

Belangrijkste conclusies

Overall beeld
Samengevat tonen de prognoses voor het vierde kwartaal van 2026 een overwegend positief beeld. Hoewel de omzet, productie en winstgevendheid zich in het derde kwartaal per saldo negatief ontwikkelden, zijn de verwachtingen voor het vierde kwartaal aanzienlijk gunstiger. Vooral voor de omzet, orderontvangst, productie en winstgevendheid voorzien ondernemers een duidelijke verbetering. Ook de verwachtingen voor de buitenlandse omzet en orderontvangst zijn positief.

Tegelijkertijd blijft het beeld op enkele onderdelen minder gunstig. Zo wordt de huidige orderpositie per saldo als te klein beoordeeld en blijven de investeringsverwachtingen licht negatief. Ook ervaren meer ondernemers belemmeringen bij hun bedrijfsvoering. Daarmee is sprake van een duidelijk optimistischer vooruitzicht, terwijl de huidige bedrijfssituatie nog niet op alle onderdelen verbetering laat zien.

Economisch klimaat
- In het vierde kwartaal van 2026 vindt ruim de helft van de ondernemers (56%) het economische klimaat in Nederland (redelijk) eenvoudig te voorspellen. Het saldo is daarmee voor het eerst dit jaar positief.
- De meeste ondernemers ervaren het economische klimaat nog altijd als stabiel. Voor het vierde kwartaal verwacht 66% een ongewijzigd economisch klimaat. Hoewel de verwachtingen per saldo negatief blijven, zijn deze iets minder somber dan de gerealiseerde ontwikkeling in het derde kwartaal.

Omzetontwikkeling
- De omzetontwikkeling bleef in het derde kwartaal van 2026 negatief. Hoewel voor de meeste ondernemers de omzet gelijk bleef (64%), rapporteerden meer ondernemers een omzetdaling (26%) dan een omzetstijging (10%).
- Voor het vierde kwartaal van 2026 verwacht 52% van de ondernemers een stabiele omzet. Daarnaast voorziet 39% een omzetstijging, tegenover 10% die een afname verwacht. Per saldo zijn de verwachtingen daarmee positief.
- Voor de buitenlandse omzet is een vergelijkbaar beeld zichtbaar. De meeste ondernemers verwachten stabiliteit (56%), terwijl de overige ondernemers aanzienlijk vaker een toename (38%) voorzien dan een afname (6%).

Orderpositie
- De totale orderpositie wordt nog altijd overwegend als normaal beoordeeld. In het vierde kwartaal van 2026 beoordeelt 78% van de ondernemers de orderpositie als normaal. Het negatieve saldo is wel groter dan in het derde kwartaal, doordat meer ondernemers de orderpositie als te klein beoordelen.
- De waarde van de totale orderontvangst nam in het derde kwartaal van 2026 per saldo af. Voor het vierde kwartaal zijn de verwachtingen echter duidelijk positiever.

- Ook de buitenlandse orderpositie wordt overwegend als normaal beoordeeld (91%). Het saldo blijft licht negatief, maar is iets verbeterd ten opzichte van het derde kwartaal van 2026.
- Voor de waarde van de buitenlandse orderontvangst verwacht ruim twee derde van de ondernemers stabiliteit. Daarnaast voorziet 31% een toename, terwijl geen enkele ondernemer een afname verwacht.

Concurrentiepositie

- Per saldo wordt de concurrentiepositie op de binnenlandse markt negatief beoordeeld. Met een saldo van -14% is sprake van een verdere verslechtering ten opzichte van het derde kwartaal van 2026.
- Op de buitenlandse markt binnen de EU beoordeelt het merendeel van de ondernemers de concurrentiepositie als gelijkblijvend (91%). Daarnaast meldt 9% een verbetering, terwijl geen enkele ondernemer een verslechtering rapporteert.

Bedrijfsactiviteit

- De productie nam in het derde kwartaal van 2026 per saldo af. Voor het vierde kwartaal verwacht ruim de helft van de ondernemers een gelijkblijvend productieniveau, terwijl per saldo een toename wordt voorzien.
- De investeringsverwachtingen blijven licht negatief. De meeste bedrijven rekenen op een gelijkblijvend investeringsniveau. Het aandeel ondernemers dat een afname verwacht, is echter gedaald ten opzichte van het derde kwartaal, waardoor het negatieve saldo iets is verbeterd.
- De winstgevendheid ontwikkelde zich in het derde kwartaal van 2026 aanzienlijk minder gunstig dan in het voorgaande kwartaal. Voor het vierde kwartaal verwacht de helft van de ondernemers een verbetering, tegenover slechts 5% die een verslechtering voorziet.

Bezettingsgraad

- De bezettingsgraad komt voor het vierde kwartaal van 2026 uit op 76% en wijst daarmee nog altijd op overcapaciteit binnen de grafimediabranche.
- Het merendeel van de ondernemers (88%) beoordeelt de productiecapaciteit in het vierde kwartaal als normaal. Het oordeel is per saldo licht negatief en daarmee minder gunstig dan in het derde kwartaal van 2026.

Belemmeringen bij de bedrijfsuitoefening en personeelsontwikkeling

- Een meerderheid van de ondernemers (60%) ervaart één of meer belemmeringen bij de bedrijfsvoering. Dit aandeel is iets toegenomen ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Onvoldoende vraag, financiële beperkingen en een tekort aan arbeidskrachten worden het vaakst als belemmering genoemd.
- Ten opzichte van het derde kwartaal spelen vooral het tekort aan arbeidskrachten en productiemiddelen vaker een rol. Ook financiële beperkingen worden iets vaker genoemd, terwijl het aandeel ondernemers dat onvoldoende vraag ervaart gelijk is gebleven.
- De personeelsontwikkeling was in het derde kwartaal van 2026 per saldo negatief. Voor het vierde kwartaal verwacht ruim twee derde van de ondernemers een stabiele personeelsomvang. Daarnaast voorziet 17% een toename, tegenover 15% die een afname verwacht.

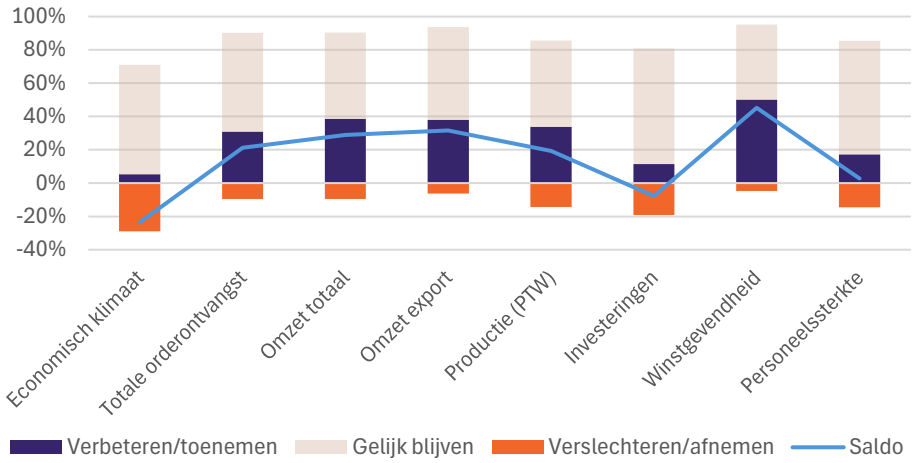
Waarde inkooporders

- Bijna twee derde van de ondernemers verwacht voor het vierde kwartaal van 2026 een stabiele waarde van de inkooporders. Het aandeel ondernemers dat een toename voorziet, is aanzienlijk gestegen ten opzichte van het derde kwartaal, terwijl het aandeel dat een afname verwacht is gedaald.

Barometer

In de onderstaande figuur zijn de belangrijkste verwachtingen van grafische ondernemers voor de komende maanden van 2026 weergegeven.

Figuur 1 Barometer kwartaal 4/2026 met verwachting voor de komende maanden

Bron: CBS conjunctuurenquête

Economisch klimaat – De meeste ondernemers (66%) verwachten dat het economisch klimaat de komende maanden gelijk blijft. Van de ondernemers die een verandering voorzien, verwacht het overgrote deel een verslechtering. Slechts een klein deel rekent op een verbetering. Per saldo zijn de verwachtingen over het economisch klimaat dan ook negatief (-24%).

Orderontvangst en omzet – Voor de totale orderontvangst verwacht een meerderheid van de ondernemers (59%) een gelijkblijvend niveau. Van de ondernemers die een verandering voorzien, verwacht een grotere groep een toename dan een afname. Het saldo komt hierdoor positief uit (21%). Ook voor de totale omzet verwacht een meerderheid van de ondernemers (52%) geen verandering. Ondernemers die een verandering voorzien, rekenen vaker op een omzetstijging dan op een omzetdaling. Per saldo zijn de omzetverwachtingen daarmee positief (29%). De verwachtingen voor de export laten een vergelijkbaar beeld zien. Ruim de helft van de ondernemers (56%) rekent op een stabiele exportomzet, terwijl onder de overige ondernemers vaker een toename dan een afname wordt verwacht. Hierdoor komt ook voor de export het saldo positief uit (32%).

Productie en investeringen – De meeste ondernemers (52%) verwachten dat de productie gelijk blijft. Van de ondernemers die een verandering voorzien, verwacht

een grotere groep een toename dan een afname. Per saldo zijn de productieverwachtingen daarmee positief (19%). Ook voor de investeringen rekent een meerderheid van de ondernemers (69%) op stabiliteit. Van de ondernemers die een verandering verwachten, voorziet een grotere groep een afname dan een toename. Per saldo zijn de investeringsverwachtingen daarmee licht negatief (-8%).

Winstgevendheid – De verwachtingen ten aanzien van de winstgevendheid zijn overwegend positief. De helft van de ondernemers (50%) verwacht een verbetering, terwijl 45% rekent op een gelijkblijvend niveau. Slechts een klein deel (5%) voorziet een verslechtering. Per saldo zijn de verwachtingen voor de winstgevendheid daarmee duidelijk positief (45%).

Personeelssterkte – De personeelsomvang blijft naar verwachting voor de meeste ondernemers (68%) ongewijzigd. Van de ondernemers die een verandering voorzien, verwacht een iets grotere groep een toename dan een afname. Per saldo zijn de verwachtingen voor de personeelssterkte daarmee licht positief (3%).

Samengevat tonen de prognoses voor het vierde kwartaal van 2026 een overwegend stabiel, maar op verschillende onderdelen positief beeld. Vooral de verwachtingen voor de winstgevendheid, exportomzet, totale omzet en orderontvangst zijn gunstig. Ook over de productie zijn ondernemers per saldo positief. Daartegenover staat dat ondernemers duidelijk negatief zijn over de ontwikkeling van het economisch klimaat en licht negatief over de investeringen. De personeelssterkte blijft naar verwachting grotendeels ongewijzigd.

1 Economisch klimaat

1.1 Achtergrond

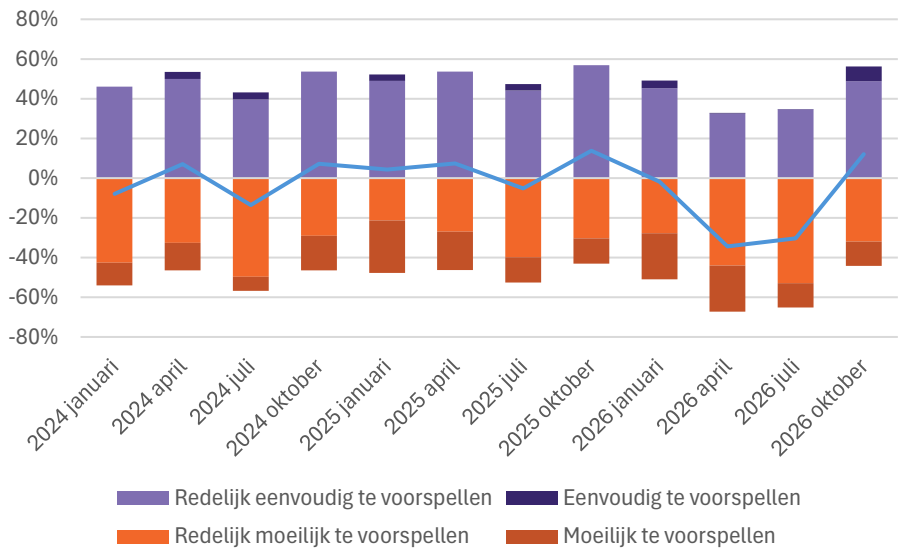
Deze kwartaalrapportage geeft een actueel beeld van de economische ontwikkeling binnen de grafimediabranche. De informatie is gebaseerd op kwartaalenquêtes onder grafische ondernemers. Zij delen hun ervaringen over de afgelopen maanden en hun verwachtingen voor de nabije toekomst. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) waarborgt dat de resultaten representatief zijn voor de gehele branche.
De economische trends worden weergegeven aan de hand van zeven thema's, ondersteund door grafieken. Elke grafiek laat de ontwikkeling sinds 2024 zien en, waar mogelijk, een vooruitblik op het vierde kwartaal van 2026. Zo ontstaat een helder overzicht van de belangrijkste bewegingen in de sector.

1.2 Economisch klimaat

1.2.1 Voorspelbaarheid economische klimaat

In het vierde kwartaal van 2026 vindt ruim de helft van de ondernemers in de grafimediabranche het economisch klimaat in Nederland (redelijk) eenvoudig te voorspellen (56%). Ook het saldo is voor het eerst dit jaar positief (12%). Daarmee is de voorspelbaarheid sterk verbeterd ten opzichte van het vorige kwartaal (-30%), en vrijwel terug op het niveau van een jaar eerder (saldo: 13,8%).

Figuur 2 Mate waarin het economisch klimaat te voorspellen is

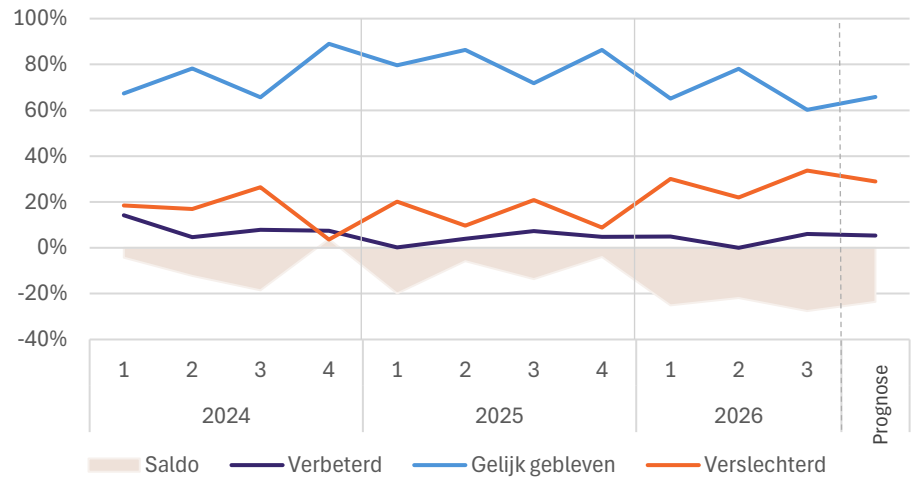
Bron: CBS conjunctuurenquête

1.2.2 Ontwikkeling van het economische klimaat

Figuur 3 laat zien hoe grafische ondernemers het economische klimaat ervaren. In het derde kwartaal van 2026 geeft de meerderheid van de ondernemers (60%) aan dat het economische klimaat gelijk is gebleven (blauwe lijn in de grafiek). Dit aandeel is afgenomen ten opzichte van het tweede kwartaal (78%). Het aandeel ondernemers dat een verslechtering ervaart, is gestegen van 22% naar 34%. Daartegenover staat dat 6% van de ondernemers een verbetering meldt, terwijl dit in het voorgaande kwartaal nog geen enkele ondernemer was. Het saldo tussen 'verbetering' en 'verslechtering' is daarmee verder gedaald (beige vlak).

De verwachtingen voor het vierde kwartaal van 2026 zijn minder negatief dan de ervaringen in het derde kwartaal. Het aandeel ondernemers dat uitgaat van een stabiel economisch klimaat neemt toe tot 66%, terwijl 29% een verslechtering verwacht. Daarnaast voorziet 5% een verbetering.

Figuur 3 Ontwikkeling van het economische klimaat

Bron: CBS conjunctuurenquête

1.3 Omzetontwikkeling

1.3.1 Totale omzetontwikkeling

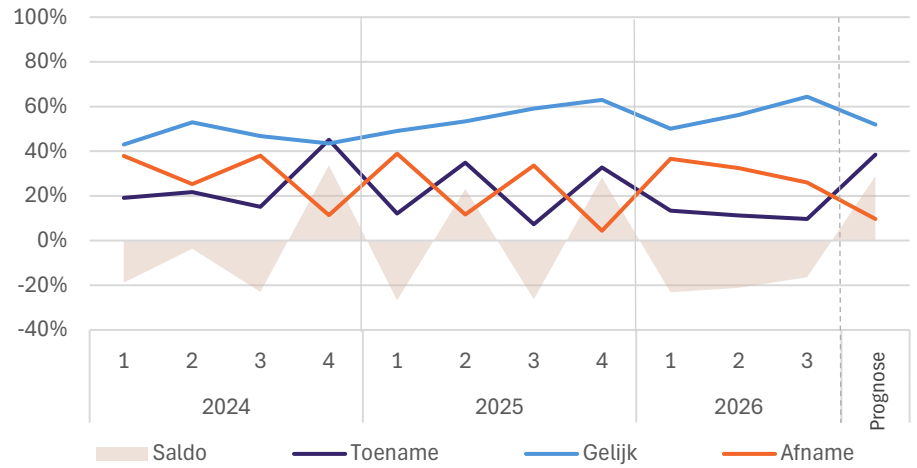
Figuur 4 laat zien hoe de omzetontwikkeling zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Bedrijven konden daarbij aangeven in hoeverre hun totale omzet per kwartaal gelijk is gebleven, is toegenomen of juist is afgenomen.

Ruim de helft van de ondernemers geeft aan dat de omzet in de eerste drie kwartalen van 2026 gelijk is gebleven (blauwe lijn). Onder de ondernemers die wel een verandering in de omzet rapporteerden, was per saldo sprake van een daling. In het derde kwartaal rapporteerde 26% van de ondernemers een omzetdaling, tegenover 10% die een omzetstijging meldde. Daarmee komt het saldo uit op -16%.

Voor het vierde kwartaal van 2026 verwacht 52% van de ondernemers een stabiele omzet. Daarnaast voorziet 39% een omzetstijging, tegenover 10% die een afname

verwacht. Per saldo zijn de verwachtingen daarmee positief. Het saldo is hierdoor aanzienlijk verbeterd ten opzichte van het derde kwartaal van 2026, van -16% naar 29%.

Figuur 4 Totale omzetontwikkeling

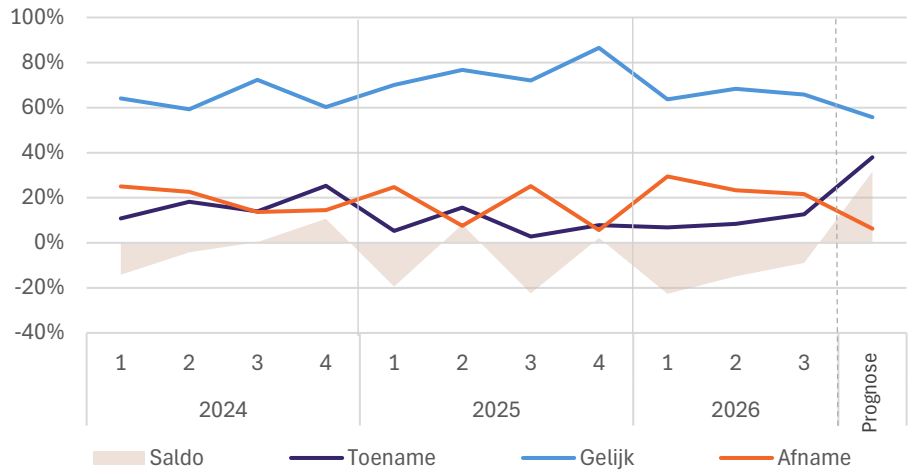
Bron: CBS conjunctuurenquête

1.3.2 Omzetontwikkeling voor de buitenlandse markt

Het beeld voor de buitenlandse omzet laat een vergelijkbare ontwikkeling zien als dat van de totale omzet. Voor ruim twee derde van de ondernemers bleef de buitenlandse omzet in de eerste drie kwartalen van 2026 gelijk. Bij ondernemers die wel een verandering rapporteerden, was er vaker sprake van een daling dan van een stijging. Zo zag 22% de buitenlandse omzet afnemen, terwijl 13% een toename rapporteerde in het derde kwartaal van 2026. Per saldo komt dit neer op -9%.

Voor het vierde kwartaal van 2026 zijn de verwachtingen aanzienlijk positiever. Ruim de helft van de ondernemers verwacht een stabiele buitenlandse omzet. Daarnaast voorziet 38% een toename, tegenover 6% die een afname verwacht. Per saldo zijn de verwachtingen daarmee positief (32%). Het saldo is hiermee aanzienlijk verbeterd ten opzichte van het derde kwartaal (-9%).

Figuur 5 Buitenlandse omzetontwikkeling

Bron: CBS conjunctuurenquête

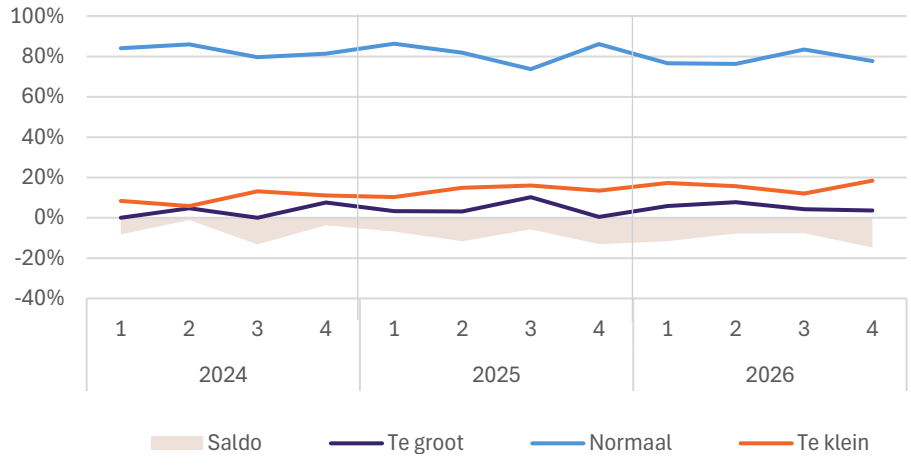
1.4 Orderpositie

1.4.1 Oordeel over totale orderpositie

In de voorgaande kwartalen beoordeelde het merendeel van de ondernemers de totale orderpositie als normaal. Tegelijkertijd was het aandeel ondernemers dat de orderpositie als te klein beoordeelde doorgaans groter dan het aandeel dat de orderpositie als te groot beoordeelde. Hierdoor bleef het saldo negatief.

Ook in het vierde kwartaal van 2026 beoordeelt het merendeel van de ondernemers de totale orderpositie als normaal. Ruim driekwart van de ondernemers (78%) geeft aan dat de orderpositie normaal is voor de tijd van het jaar.

Figuur 6 Oordeel over totale orderpositie

Bron: CBS conjunctuurenquête

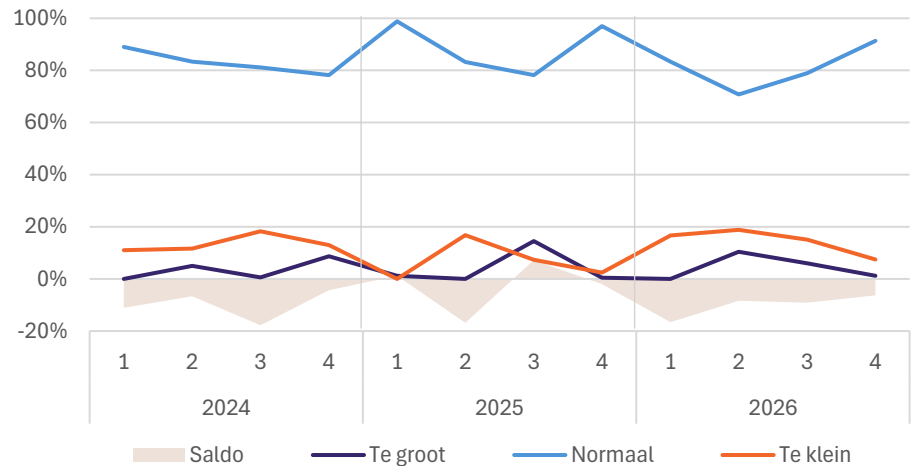
Daarnaast beoordeelt 18% de orderpositie als te klein, tegenover 4% die de orderpositie als te groot beschouwt. Hierdoor blijft het saldo negatief (-15%). Het negatieve saldo is bovendien groter dan in het derde kwartaal (-8%).

1.4.2 Oordeel over buitenlandse orderpositie

Figuur 7 toont een vergelijkbaar beeld bij bedrijven die drukwerk exporteren. Ook hier vindt een ruime meerderheid van de ondernemers de orderpositie op buitenlandse markten van normale omvang. In het vierde kwartaal van 2026 beoordeelt 91% van de ondernemers de orderpositie als normaal. Daarnaast geeft 7% aan dat de orderpositie te klein is, tegenover 1% die de orderpositie als te groot beoordeelt. Per saldo blijft de beoordeling daarmee negatief (-6%).

Ten opzichte van het derde kwartaal van 2026 is het saldo in het vierde kwartaal iets verbeterd. Zowel het aandeel ondernemers dat een te grote als een te kleine orderpositie verwacht neemt af, terwijl een groter aandeel de orderpositie als normaal beschouwt.

Figuur 7 Oordeel over buitenlandse orderpositie

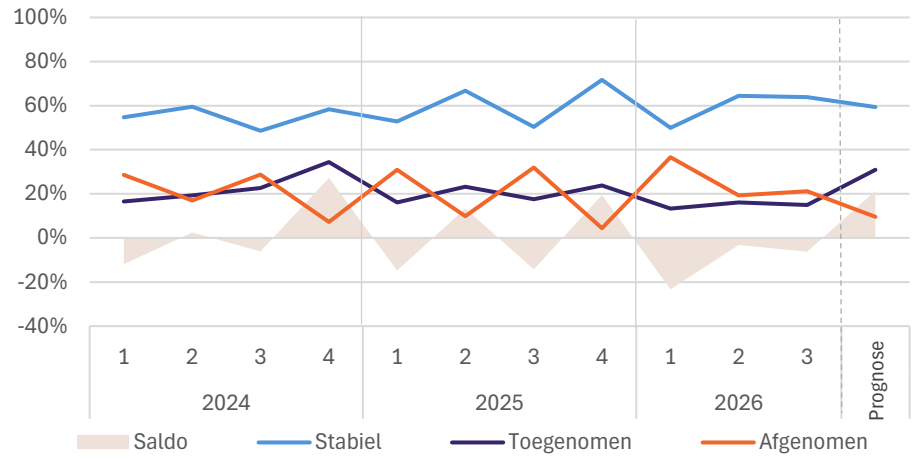
Bron: CBS conjunctuurenquête

1.4.3 Waarde van de totale orderontvangst

Figuur 8 laat zien dat de orderontvangst zich in het derde kwartaal van 2026 iets heeft verslechterd ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Bijna twee derde (64%) zag de orderontvangst gelijk blijven, terwijl 21% een afname en 15% een toename rapporteerde. Per saldo komt het verschil daarmee uit op -6%: iets negatiever dan in het tweede kwartaal van 2026 (-3%).

Voor het vierde kwartaal van 2026 verwacht 31% van de ondernemers een toename van de orderontvangst, rekent 59% op stabiliteit en voorziet 10% een afname. Per saldo zijn de verwachtingen daarmee positief (21%). Dit is een aanzienlijke verbetering ten opzichte van het derde kwartaal.

Figuur 8 Waarde van de totale orderontvangst

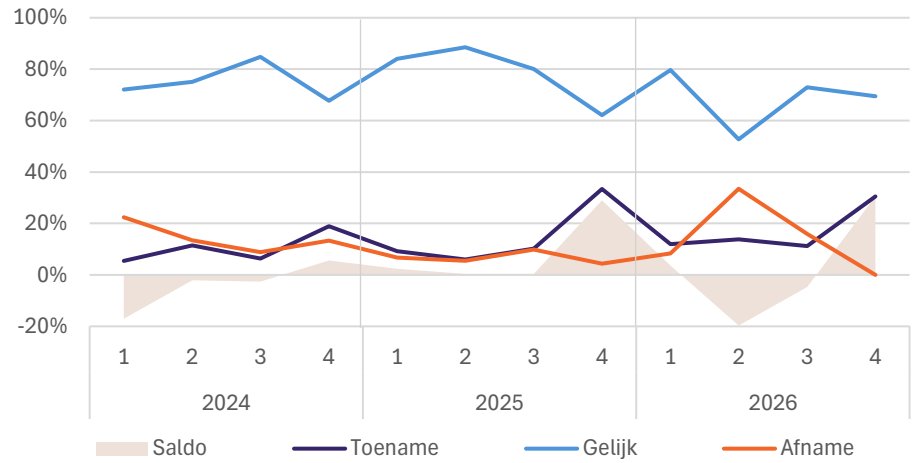
Bron: CBS conjunctuurenquête

1.4.4 Prognose van de waarde van de buitenlandse orderontvangst

Figuur 9 laat zien dat ruim twee derde van de ondernemers voor het vierde kwartaal van 2026 uitgaat van een gelijkblijvende waarde van de buitenlandse orderontvangst. Daarnaast verwacht 31% een toename, terwijl geen enkele ondernemer rekent op een afname. Daarmee is het saldo dan ook positief.

In vergelijking met het derde kwartaal van 2026 neemt het aandeel ondernemers dat uitgaat van een stabiele buitenlandse orderontvangst licht af. Tegelijkertijd verwacht een aanzienlijk grotere groep een toename (31% tegenover 11%), terwijl het aandeel dat een afname voorziet daalt van 16% naar 0%. Hierdoor is het saldo aanzienlijk verbeterd ten opzichte van een kwartaal eerder.

Figuur 9 Prognose van de waarde van de buitenlandse orderontvangst

Bron: CBS conjunctuurenquête

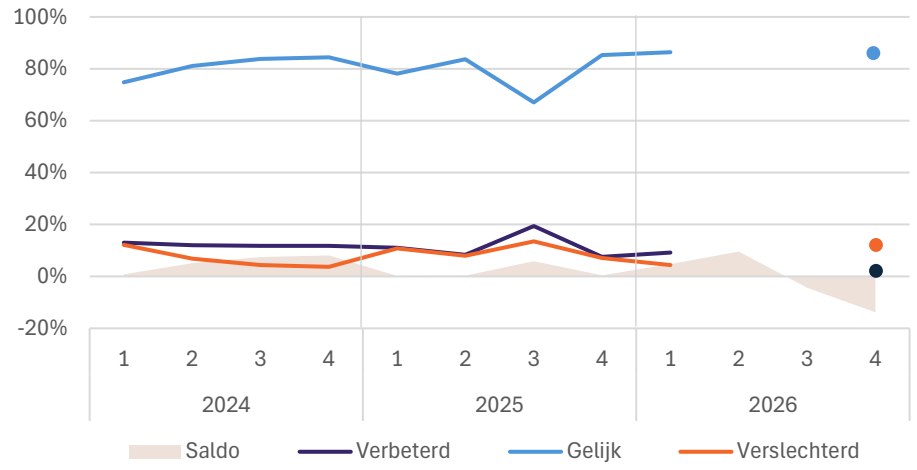
1.5 Concurrentiepositie

1.5.1 Op de binnenlandse markt

Figuur 10 laat zien hoe bedrijven hun concurrentiepositie op de binnenlandse markt beoordelen. Voor het tweede en derde kwartaal van 2026 is echter alleen informatie beschikbaar over het saldo, waardoor een deel van de informatie niet getoond kan worden in onderstaande figuur.

Per saldo is het oordeel over de concurrentiepositie negatief. In het vierde kwartaal van 2026 beoordeelt 85% van de ondernemers de concurrentiepositie als gelijkblijvend. Nog eens 14% rapporteert een verslechtering, tegenover 1% die een verbetering meldt. Hiermee is er per saldo sprake van een verdere verslechtering ten opzichte van het derde kwartaal van 2026.

Figuur 10 Oordeel over de eigen concurrentiepositie op de binnenlandse markt

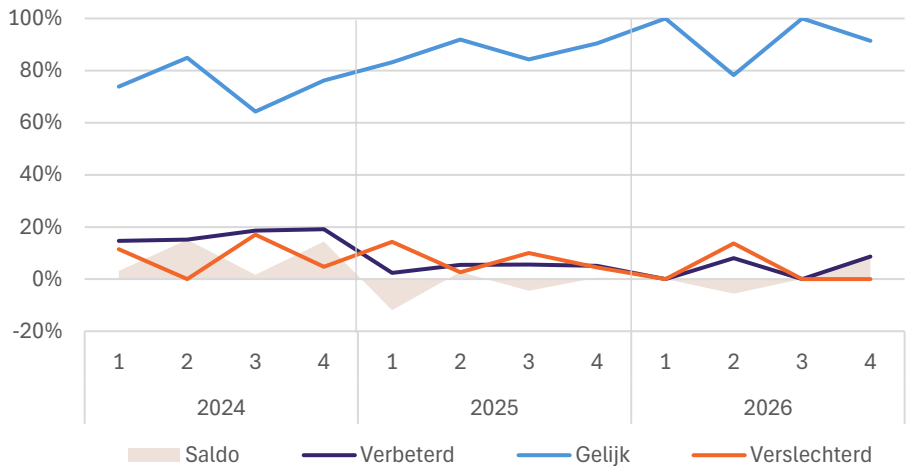
Bron: CBS conjunctuurenquête

1.5.2 Op de buitenlandse markt binnen de EU

Voor het vierde kwartaal van 2026 beoordeelt het merendeel van de ondernemers (91%) hun concurrentiepositie op de buitenlandse markt binnen de EU als gelijkblijvend. Daarnaast meldt 9% een verbetering, terwijl geen enkele ondernemer een verslechtering rapporteert. Hierdoor komt het saldo uit op 9%. Dit is een verbetering ten opzichte van het derde kwartaal, toen het saldo nog op nul uitkwam.

Het beeld in het vierde kwartaal is daarmee positiever dan in de voorgaande drie kwartalen van 2026. Waar in het eerste en derde kwartaal alle ondernemers een ongewijzigde concurrentiepositie rapporteerden, is in het vierde kwartaal voor het eerst dit jaar sprake van een positief saldo.

Figuur 11 Oordeel over eigen concurrentiepositie op de buitenlandse markt binnen de EU

Bron: CBS conjunctuurenquête

1.6 Bedrijfsactiviteit

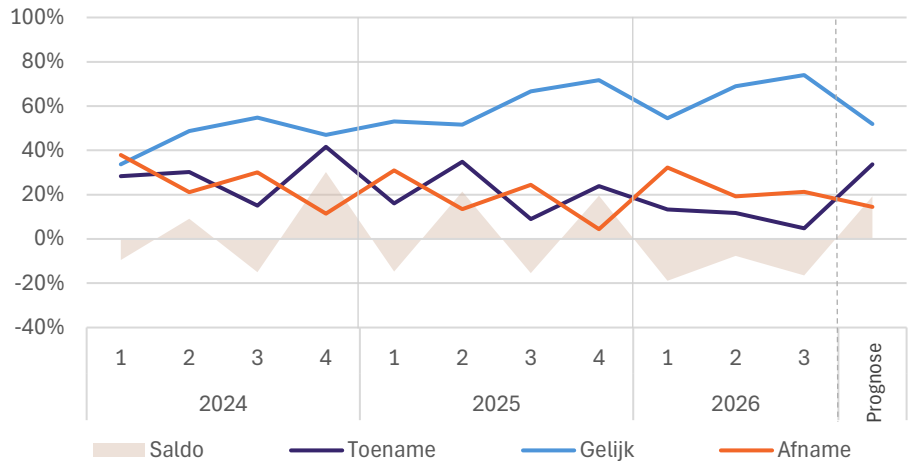
De bedrijfsactiviteit wordt inzichtelijk gemaakt aan de hand van het niveau van de productie / bedrijvigheid, investeringen, de winstgevendheid, de bezettingsgraad en het oordeel over de eigen productiecapaciteit.

1.6.1 Productie

Figuur 12 laat zien dat de bedrijfsactiviteit in het derde kwartaal van 2026 per saldo is afgenomen. Daarmee zet de negatieve ontwikkeling uit de eerste twee kwartalen van 2026 door. In het derde kwartaal rapporteerde 21% van de ondernemers een afname van de productie, tegenover 5% die een toename meldde. Voor het merendeel van de ondernemers (74%) bleef de productie echter op een vergelijkbaar niveau. Het saldo komt daarmee uit op -16%, wat negatiever is dan in het tweede kwartaal van 2026 (-8%).

De verwachtingen voor het vierde kwartaal van 2026 wijzen op een verbetering van het productieniveau. Ruim de helft van de ondernemers (52%) verwacht geen verandering in de productie. Van de ondernemers die wel een verandering voorzien, verwacht een grotere groep een toename (34%) dan een afname (14%). Hierdoor komt het saldo aanzienlijk positiever uit dan in het derde kwartaal van 2026.

Figuur 12 Ontwikkeling van de productie toegevoegde waarde

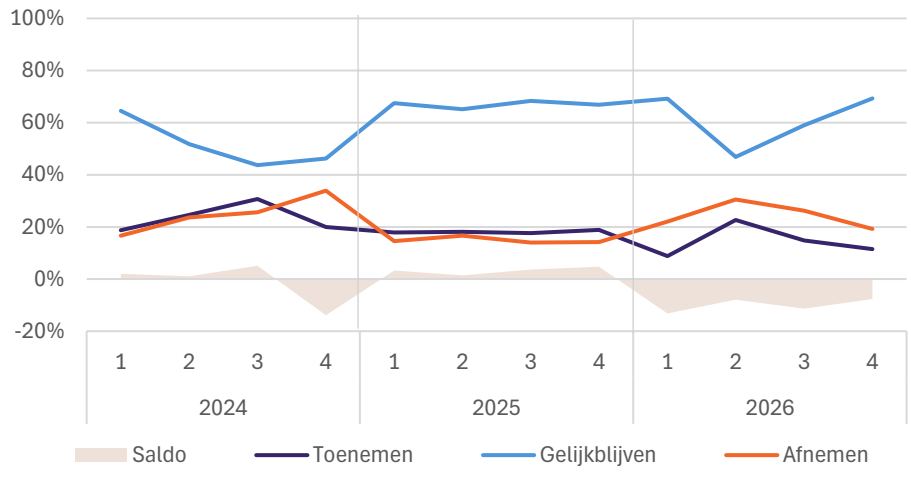
Bron: CBS conjunctuurenquête

1.6.2 Investeringen

Voor het vierde kwartaal van 2026 voorziet 69% van de bedrijven in de grafimediabranche een gelijkblijvend investeringsniveau ten opzichte van een jaar eerder. Het aandeel bedrijven dat een afname van de investeringen voorziet (19%) ligt hoger dan het aandeel dat een toename verwacht (12%). Per saldo blijven de verwachtingen daarmee negatief.

Vergeleken met het derde kwartaal van 2026 gaat een groter aandeel bedrijven uit van gelijkblijvende investeringen. Tegelijkertijd neemt het aandeel bedrijven dat een verandering verwacht af. Doordat de groep die een afname voorziet sterker afneemt dan de groep die een toename verwacht, valt het saldo iets minder negatief uit dan een kwartaal eerder.

Figuur 13 Investeringen

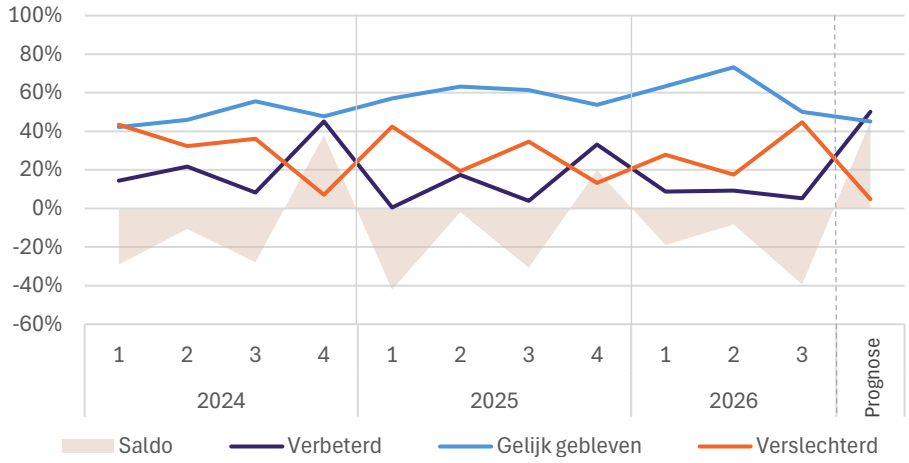
Bron: CBS conjunctuurenquête

1.6.3 Winstgevendheid

Aan ondernemers in de grafimediabranche is gevraagd hoe de winstgevendheid van hun onderneming zich heeft ontwikkeld. In het derde kwartaal van 2026 bleef deze volgens de helft van de ondernemers gelijk. Daarnaast rapporteerde 5% een verbetering en 45% een verslechtering. Hierdoor komt het saldo een stuk negatiever uit dan de voorgaande kwartalen.

Voor het vierde kwartaal van 2026 verwacht 45% van de ondernemers een gelijkblijvende winstgevendheid. Daarnaast voorziet de helft van de ondernemers een verbetering, tegenover 5% die een verslechtering verwacht. Per saldo zijn de verwachtingen daarmee sterk positief.

Figuur 14 Winstgevendheid

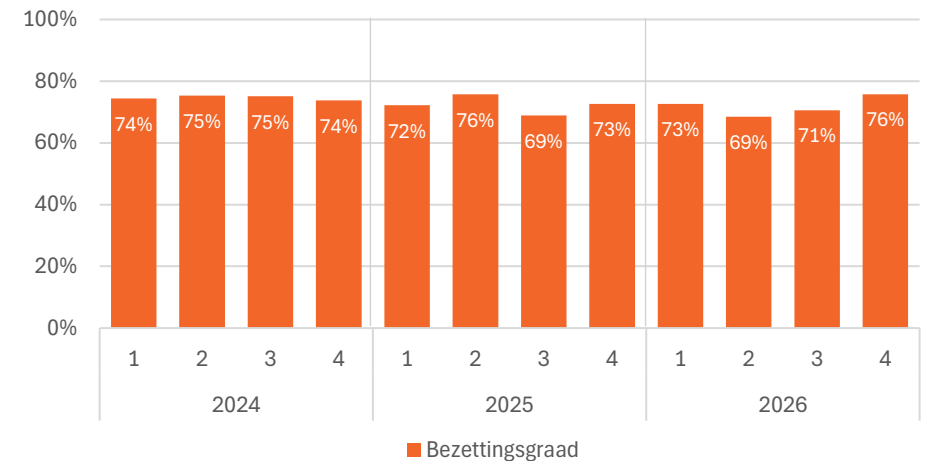

Bron: CBS conjunctuurenquête

1.6.4 Bezettingsgraad en productiecapaciteit

Figuur 15 geeft de bezettingsgraad van de beschikbare productiecapaciteit weer. De cijfers laten zien dat de grafimediabranche al langere tijd te maken heeft met overcapaciteit. Voor het vierde kwartaal van 2026 wordt een bezettingsgraad van 76% verwacht. Dit is een verdere stijging ten opzichte van het derde kwartaal en tevens het hoogste niveau sinds het tweede kwartaal van 2025.

Figuur 15 Bezettingsgraad in de grafimediabranche

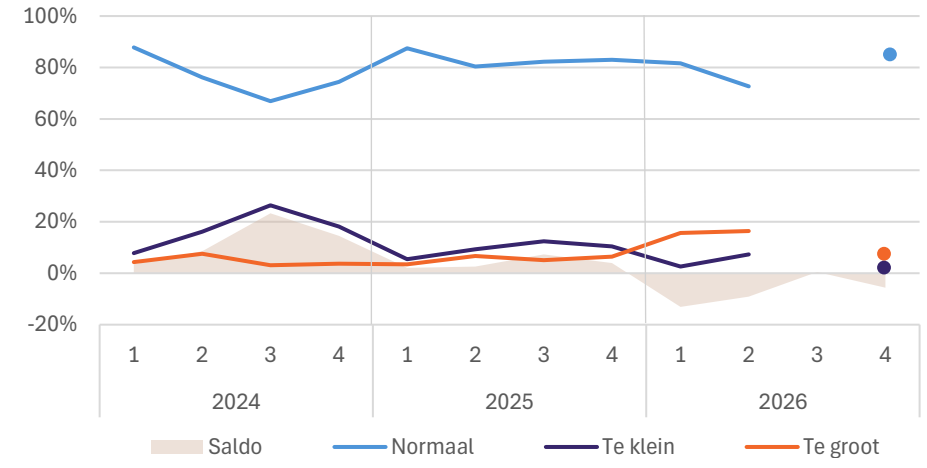

Bron: CBS conjunctuurenquête

Figuur 16 laat zien hoe bedrijven hun productiecapaciteit beoordelen. Voor het derde kwartaal van 2026 is er echter alleen informatie beschikbaar over het saldo, waardoor een deel van de informatie niet getoond kan worden in onderstaande figuur.

In het vierde kwartaal van 2026 beoordeelt het merendeel van de ondernemers (88%) de productiecapaciteit als normaal. Daarnaast beoordeelt 9% de productiecapaciteit als te klein, tegenover 3% die deze als te groot beschouwt. Per saldo is het oordeel daarmee negatief. Dit is een verslechtering ten opzichte van het derde kwartaal van 2026, toen het saldo nog licht positief was.

Figuur 16 Oordeel over de productiecapaciteit

Bron: CBS conjunctuurenquête

1.7 Belemmeringen bij de bedrijfsuitoefening en personeelsontwikkeling

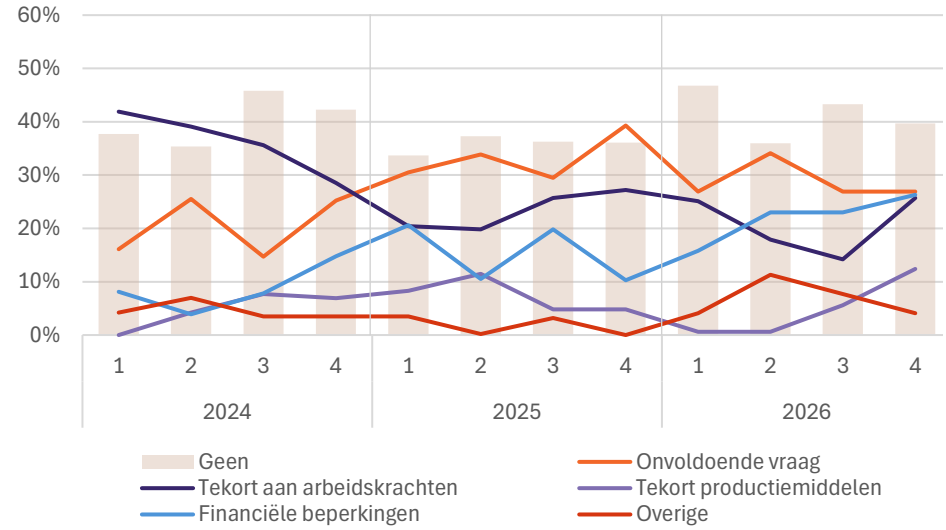
1.7.1 Belemmeringen bij de bedrijfsuitoefening

Figuur 17 laat zien in hoeverre grafische ondernemers belemmeringen ervaren bij hun bedrijfsuitvoering. Net als in voorgaande kwartalen blijkt dat een meerderheid van de ondernemers (60%) één of meerdere belemmeringen ondervindt bij de productie en/of zakelijke activiteiten. Nog eens 40% geeft aan geen enkele belemmering te ervaren. Daarmee is het aandeel ondernemers dat hinder ervaart iets toegenomen ten opzichte van het vorige kwartaal, toen 57% van de bedrijven obstakels meldde.

Onder de ondernemers worden een tekort aan vraag (27%), financiële beperkingen (26%) en een tekort aan arbeidskrachten (26%) het vaakst als belemmering genoemd in het vierde kwartaal van 2026. Ook een tekort aan productiemiddelen (12%) speelt bij een deel van de ondernemers een rol.

Ten opzichte van het derde kwartaal valt op dat vooral het tekort aan arbeidskrachten en productiemiddelen vaker als belemmering wordt ervaren. Het aandeel ondernemers dat een tekort aan arbeidskrachten meldt, is gestegen van 14% naar 26%, terwijl het tekort aan productiemiddelen is toegenomen van 6% naar 12%. Ook financiële beperkingen worden iets vaker genoemd (26% tegenover 23%). Het aandeel ondernemers dat een tekort aan vraag ervaart, is daarentegen gelijk gebleven op 27%.

Figuur 17 Ervaren belemmeringen bij de bedrijfsuitvoering

Bron: CBS conjunctuurenquête

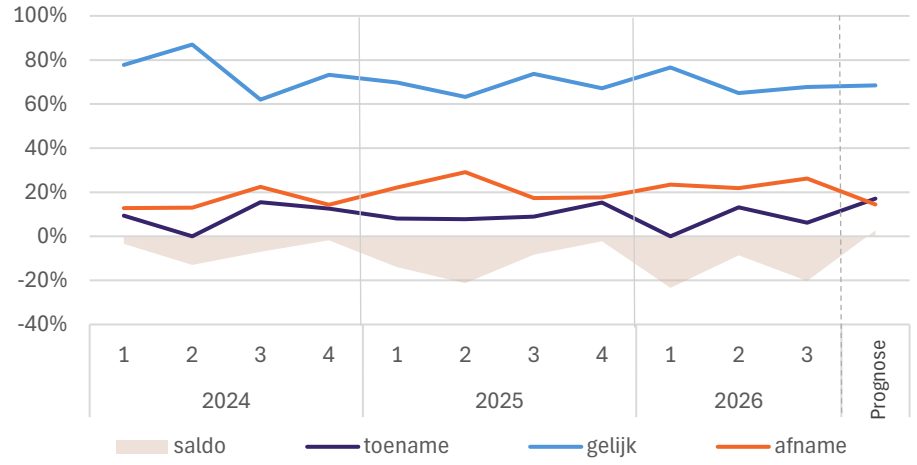
1.7.2 Personeelsontwikkeling

Figuur 18 laat zien hoe bedrijven aankijken tegen de (verwachte) ontwikkeling van hun personeelssterkte. De meeste ondernemers in de grafimediabranche geven aan dat hun personeelsbestand in het derde kwartaal van 2026 gelijk is gebleven (68%). Daarnaast rapporteert 26% een afname van de personeelssterkte, tegenover 6% die

een toename meldt. Daarmee komt het saldo uit op -20%, wat negatiever is dan in het tweede kwartaal van 2026 (-9%).

Voor het vierde kwartaal van 2026 verwacht het merendeel van de ondernemers opnieuw een stabiele personeelsomvang (68%). Daarnaast voorziet 17% een toename van de personeelssterkte, tegenover 15% die een afname verwacht. Per saldo zijn de verwachtingen daarmee licht positief voor de ontwikkeling van de personeelssterkte.

Figuur 18 Ontwikkeling van de personeelssterkte

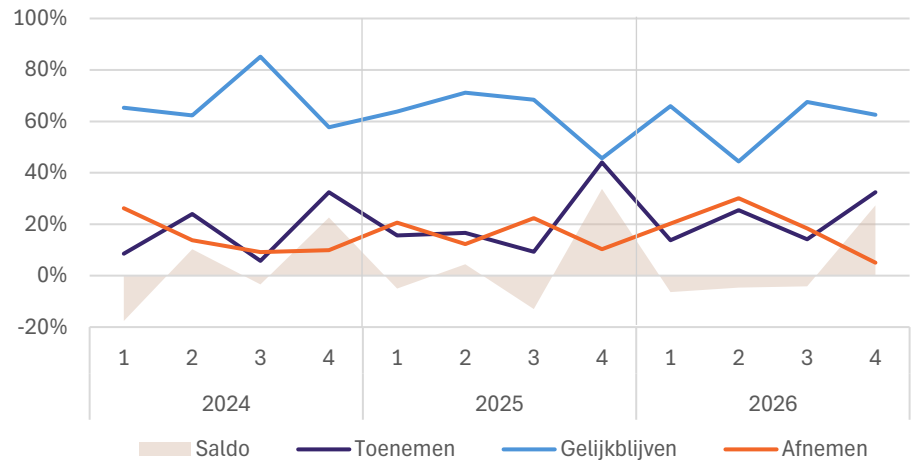
Bron: CBS conjunctuurenquête

1.8 Waarde inkooporders

Figuur 19 laat zien wat de verwachtingen zijn ten aanzien van de totale waarde van inkooporders van de grafische bedrijven bij hun leveranciers. Voor het vierde kwartaal van 2026 verwacht bijna twee derde van de ondernemers (63%) dat de waarde van de inkooporders gelijk blijft. Daarnaast voorziet 5% een afname, tegenover 32% die een toename verwacht. Per saldo zijn de verwachtingen daarmee positief.

Ten opzichte van het derde kwartaal van 2026 rekenen iets minder ondernemers op een stabiele waarde van de inkooporders. Tegelijkertijd is het aandeel ondernemers dat een toename verwacht aanzienlijk gestegen (van 14% naar 32%), terwijl het aandeel dat een afname voorziet is gedaald (van 18% naar 5%). Hierdoor is het saldo sterk verbeterd, van -4% naar 27%.

Figuur 19 Verwachting omtrent de waarde van de orders die de ondernemers bij leveranciers verwachten te plaatsen

Bron: CBS conjunctuurenquête

Bijlage 1 Toelichting op bronnen en grafieken

1.1 Bronnen

De Conjunctuurenquête Nederland (COEN) van het CBS peilt onder ondernemers hun ervaringen en verwachtingen omtrent een groot aantal onderwerpen die samen een beeld geven van de bedrijfseconomische ontwikkeling in diverse branches. De enquêtes vinden maandelijks plaats, maar eens per kwartaal is de bevraging uitgebreider. De maandenquêtes worden uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie. Het CBS voert de kwartaalenquêtes uit in samenwerking met MKB Nederland, VNO-NCW, het EIB en de KvK.

Het CBS biedt alleen de mogelijkheid om de resultaten naar branche uit te splitsen indien dit een betrouwbaar representatief beeld van deze branche oplevert. Bij het raadplegen van deze branchegegevens is het niet mogelijk statistische verbanden te leggen met bijvoorbeeld de grootteklasse of de hoofdactiviteit van de bedrijven. De consequentie is dat daarom alleen een gemiddeld beeld ontstaat op brancheniveau zonder de mogelijkheid deze verder uit te splitsen naar deelsegmenten.

1.2 Grafieken

Databewerking

De van CBS verkregen data betreft voornamelijk uitsplitsingen naar percentages bedrijven per antwoordcategorie zoals in de grafieken vermeld wordt. In een enkel geval gaat het om absolute gemiddelden zoals bijvoorbeeld percentage capaciteitsbenutting of aantal maanden werk. Bij een aantal onderwerpen wordt de antwoordcategorie “n.v.t.” door ons weggelaten, waarna de overige antwoorden naar een totaal van 100% worden omgerekend. Hierdoor hebben de resultaten in dat geval alleen betrekking op bedrijven die deze activiteiten ook daadwerkelijk uitvoeren. Dit geldt bijvoorbeeld voor de bedrijven die zelf drukwerk exporteren of daadwerkelijk werkzaamheden uitbesteden.

Terugblik en prognose

Bij alle onderwerpen wordt over enkele jaren allereerst weergegeven hoe bedrijven terugblikten op de afgelopen periode, respectievelijk de afgelopen drie maanden. Deze data zijn beschikbaar tot en met het derde kwartaal van 2026. Over het vierde kwartaal 2026 spreken bedrijven in de oktober-enquête een verwachting uit. Deze verwachting wordt in de desbetreffende grafieken als prognose 2026 weergegeven. Tenslotte worden sommige onderwerpen uitsluitend vanuit de huidige situatie gepresenteerd, dus zonder terugblik of prognose. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij de belemmeringen die bedrijven ervaren bij hun bedrijfsuitoefening.

Trends

De grafieken tonen de periode 2024 tot en met het vierde kwartaal 2026, waardoor de ontwikkeling in de cijfers zichtbaar wordt en als trend kan worden geduid. Figuur 11 vormt hierop een uitzondering en toont ook de cijfers over 2023.